

Ekskursijos, žygiai
po Daugų apylinkės
+370 610 12990
daugaikitaip@gmail.com

RĖMĖJAS
Alytaus r.
savivaldybė

13. Skulptūra „Iškeliauju“

Ešerys yra viena dažniausiai sutinkamų Daugų ežero žuvų. Ši skulptūra buvo sukurta 2020 m. vasarą Dauguose vykusio betono skulptūros plenero metu. Pirmiausia ant metalinio rėmo buvo nulipdytas molinis modelis, vėliau pagal jį pagaminta gipsinė liejimo forma ir galiausiai žuvis buvo į šią formą išlieta iš betono. Plenero metu apsilankę vaikai galėjo į molinį modelį įspausti savo pirštų antspaudus, kurie čia išliks dešimtmečius. Pabandykite juos surasti! Skulptūros autorius – Robertas Ožalinskas.

14. Luotas

Luotas – tai žvejybinis laivelis, išskobtas iš vientiso medžio kamieno. Luotai Lietuvos upėse ir ežeruose dominavo kelis tūkstančius metų – nuo akmens amžiaus iki XX a. vidurio. Luotų išnykimą Lietuvoje lėmė tai, kad prieš šimtą metų ėmė steigtis daug lentpjūvių ir tapo paprasčiau ir pigiau pagaminti valtys, negu ieškoti luotui tinkamo storo medžio, jį gabenti ir savaitę skobti kirviais ir vedegomis. Šis žvejybinis luotas buvo atkurtas toks, kokie pietų Lietuvos ežeruose plaukiojo prieš du tūkstančius metų. Toks luotas buvo skirtas vienam žvejui, kuris irdavosi stovėdamas arba klūpėdamas galinėje dalyje, atskirtoje pertvara, o priekinė dalis buvo skirta tinklams ir žuviai. Luoto keliamoji galia – 150 kg. Šis luotas yra sukurtas edukaciniams tikslams.

15. Žydų kapinės

Nuo XVII a. iki 1941 m. čia buvo Daugų žydų kapinės. Iki 1928 m., kai Daugų ežero lygis buvo dviem metrais aukštesnis, kapinės buvo ne pusiasalyje, o saloje, todėl karstus žydai nešdavo per akmeninę brastą. Net pažėmus vandens lygį, kelis dešimtmečius brastos akmenys dar išliko savo vietose. Į kapines vedė mūriniai vartai. Sovietmečiu kapinės buvo sunaikintos, daug paminklų tiesiog dingo, iš likusių antkapinių akmenų buvo sudėti laiptai. Kapinėse buvo įrengta mokomoji šaudykla, o aplink kapines – poilsio ir sveikatingumo zona. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, Daugų žydų kapinės buvo sutvarkytos, laiptai demontuoti, pastatytas juodo granito paminklas su užrašais lietuvių ir hebrajų kalbomis.

12. Vėgėlė

Tai pati paslaptlingiausia ir itin retai sugaunama Daugų ežero žuvis, mėgstanti šaltą vandenį, tamsą ir gelmes. Šią vėgėlės skulptūrą iš granito iškalė ir Daugų miestui padovanojo akmens skulptorius Vaidas Kartanas.

1. Kunigaikščio Daugio skulptūra

Daugis – tai legendinis Daugų kunigaikštis, kurio ažuolinė skulptūra nuo 1979 m. žymi Daugų miesto ribą. Tuo metu Daugų vykdomojo komiteto pirmininkas Algimantas Zubavičius, susirašinėdamas su profesoriumi Česlovu Kudaba, gavo senojo Daugų herbo atvaizdą. Pagal jį dailininkas Romas Klimavičius ir sukūrė šią skulptūrą. Daugio ginklai – kovos kirvis alebarda, trumpas kalavijas ir skydas.

Lygiai tokiais pat ginklais buvo ginkluotas ir karys, pavaizduotas pirmajame Daugų miesto herbe, kuris Daugams buvo suteiktas dar 1792 m. ir atkurtas 1998 m. Kario atvaizdas Daugų herbui iš senųjų Trakų kunigaikščių antspaudų parinktas todėl, kad Dauguose medžioklės dvarą turėjo Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas.

2. Daugų turgaus aikštė

Tai centrinė Daugų miesto vieta, šalia kurios išsidėčiusios pagrindinės miesto įstaigos. Turgaus aikštė čia įsikūrė iki 1940 m. Dar 1933 m. Daugų gyventojai kreipėsi į vidaus reikalų ministrą su prašymu įrengti turgavietę. Tuo metu Daugai nebeturėjo turgaus aikštės, prekyba vykdavo tiesiog gatvėje. Po ilgų svarstymų, iš Daugų gyventojų buvo įsigytas sklypas turgavietei, kuris buvo pačiame Daugų pakraštyje. Tai buvo kalvota vieta, kuri pirmiausia buvo išlyginta kastuvais žemes verčiant į ežerą. Tada viena aikštės dalis buvo išgrįsta akmenimis, o kita dalis prie ežero palikta negrįsta gyvuliams laikyti. Po antrosios sovietų okupacijos, vykstant partizaniniam karui, aikštė tapo partizanų kūnų niekinimo vieta. Sovietmečiu grindinys buvo sunaikintas, aikštė apodinta medžiais ir paversta Komjaunimo parku. Laisvės kovotojų istoriją šiandien primena čia pastatytas atminimo ženklas.

3. Petro Balkaus namas (Turgaus a. 8)

Šį namą 1937 m. pastatė Daugų gyventojas Petras Balkus. 1944 m. ištrėmus šeimą, čia įsikūrė Daugų valsčiaus (vėliau rajono) stribų būstinė, veikusi iki 1955 m. Partizaninio karo metu pastato kieme buvo užkasami nužudytų partizanų kūnai. 1990 m. čia buvo rasti 24 partizanų palaikai, kurie buvo iškilmingai perlaidoti Daugų kapinėse. Manoma, kad Dauguose tebėra ir daugiau panašių vietų, kur buvo slepiami sovietinio teroro aukų kūnai. Atkūrus nepriklausomybę, namą atgavo Petro Balkaus dukra Birutė Vadeikienė, kuri čia įkūrė parduotuvę ir iki pat mirties buvo aktyvi miesto bendruomenės narė.

4. Šventapetris

Tai nedidelė kalvelė su kryžiumi, esanti Daugų miesto centrinėje dalyje. XVI a. Daugai priklausė karalienei Bonai Sforcai. Legenda pasakoja, kad karalienei labai patikęs Daugų ežeras ir kartą ji su dvariškiais laiveliais plaukiojusi po ežerą. Staiga iš vandens iškilusi didžiulė žuvis ir puolusi karalienės laivelį. Palydovai visai bandė žuvį nubaidyti, bet ši plaukė vis arčiau. Karalienė ėmusi šauktis Dievo pagalbos, prižadėdama pastatyti Dauguose bažnyčią ir prieglaudą, jei išliks gyva. Galiausiai vienas iš dvariškių pataikęs žuviai

ietimi į akį ir ši pranykusi vandenyje. Sunku pasakyti, ar ši istorija tikra, tačiau 1555 m. Bona Sforca iš tiesų nurodė savo vietininkui parinkti vietą ir paskyrė lėšų pastatyti Dauguose bažnyčią bei įrengti prieglaudą (špitolę) seneliams su 15 lovų. Ant šios kalvelės pastatyta bažnytėlė gavo Šv. Petro vardą. Laikui bėgant bažnytėlė buvo apleista ir 1832 m. nugriauta. 1969 m. kalvelėje buvo atlikti archeologiniai tyrimai, kurių metu rasta keliolika kapų, datuojamų XVI a. Ant kalvelės stovintį kryžių sukūrė daugiškiai meistrai – Stasys Mikailionis ir Rytis Strimaitis. Kryžius buvo pašventintas 1991 m. vykusios šventės metu, kurioje dalyvavo atkurtos Lietuvos vadovai.

5. Sinagoga

Žydų bendruomenė Dauguose minima nuo XVII a. Laikui bėgant, žydų tautybės žmonių Dauguose gausėjo. Pvz., 1930 m. Dauguose gyveno 90 žydų šeimų, jiems priklausė 27 smulkios parduotuvės. Ši gausi bendruomenė turėjo ir savo religinių apeigų vietą – sinagogą. Medinė sinagoga sudegė per 1925 m. gaisrą, todėl 1928 m. buvo parengtas naujos mūrinės sinagogos projektas. Tai buvo beveik kvadratinio plano stambaus tūrio raudonų plytų pastatas su laiptinės priestatu, gotikinio stiliaus langais ir Dovydo žvaigžde frontone. Po to, kai 1941 m. beveik visi Daugų žydai buvo sušaudyti Alytaus Vidzgirio miške, šis pastatas stovėjo apleistas. 1956 m. jis buvo pertvarkytas į kultūros namus su kino sale. Laiptai, kolonos ir priestatai yra pristatyti jau sovietmečiu. Išlikusias originalias sienas galima pamatyti rytinėje pastato dalyje, o originalios plytos matosi pro ištrupėjusį tinką. Paskutinis Daugų sinagogos rabinas buvo Nochumas Šeras.

6. Vytauto Didžiojo dvaras ir kitų valdovų pėdsakai Dauguose

Istoriniai šaltiniai liudija, kad XIV a. pab. Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas įsteigė Daugų bažnyčią, o į pietus nuo jos įkūrė dvaro sodybą. Duomenys rodo, kad Vytauto Didžiojo dvaras stovėjo dabartinių kapinių teritorijoje. Laidoti čia pradėta tik XVIII a. pab., kai dvaro sodyba jau nebeegzistavo. 1954 m. kapinių pietvakariniame pakraštyje, kasant kapų duobes, rasta koklių su Vyčiu likučiu, žalvarinių apyrankių, puodų šukių. Žinomi bent keturi Vytauto Didžiojo laišakai, išsiųsti iš Daugų. Vėlesniais laikais Dauguose lankėsi ir kiti valdovai. Pasakojama, kad 1639 m. birželio 14 d. Daugus aplankė karalius Vladislovas Vaza. Į Daugus jis atkeliavo neštuvuose, prastos savijautos, jausdamas akmenligės skausmus. Paskui jį karietoje atvyko ir karalienė Cecilija Renata. Dauguose iš karaliaus kūno pasišalino dalis akmenų ir jis pasijuto geriau.

7. Daugų ežeras ir Lietuvos Nepriklausomybė

Vieną 1917 m. liepos mėn. šventadienio pavakarę nuo šio kranto atsišvartavo valtis, su kuria į ežero platybes išplaukė trys žmonės: būsimojo Lietuvos prezidento žmona Sofija Smetonienė, tuometinis Daugų klebonas Vladas Mironas ir Dauguose viešėjęs Vokietijos imperatoriaus Vilhelmo patikėtinis dr. Liudvikas Cimerlė.

Kai jau gerokai nutolo nuo kranto, S. Smetonienė ir V. Mironas tęsė klebonijoje pietų metu pradėtą pokalbį. Jie teigė, kad Rusija karą netrukus pralaimės ir lietuviams vertėtų nutraukti visus ryšius su Rusija. L. Cimerlė ši mintis patiko, bet V. Mironas ir S. Smetonienė tęsė toliau – kad tai padarytų, lietuviai turi susiburti į kokį nors tautinį organą, pvz., Seimą. L. Cimerlė tam iškart pasipriešino. Visą naktį su L. Cimerle buvo karštai ginčijamasi ir švintant valtis prisivėrė prie kranto su jau įtikintu L. Cimerle. Jis padėjo gauti leidimą lietuviams susirinkti į konferenciją Vilniuje, kuri įvyko 1917 m. rugsėjo 18–22 d. ir kurios metu buvo išrinkta Lietuvos Taryba. Šią istoriją savo 1959 m. išleistuose atsiminimuose užrašė Kazio Griniaus Vyriausybės krašto apsaugos ministras Konstantinas Žukas, ją jam papasakojo pats Vladas Mironas.

8. Skulptūra „Unguriai“

Skulptūrinė kompozicija „Unguriai“, sukurta 2020 m. vasarą Dauguose vykusio betono skulptūros plenero metu, pasakoja apie pačias gyvybingiausias ir labiausiai legendomis apipintas Daugų ežero žuvis – ungurius. Autorius – skulptorius Mykolas Sauka.

9. Lietuvos partizanų kapas

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, buvusios Daugų stribų būstinės kieme buvo surasti 24 pokario partizanų palaikai. Jie buvo iškilmingai perlaidoti Daugų kapinėse. Memorialas su kryžiumi ir dviem stelomis su partizanų pavardėmis buvo pašventintas 1992 m. liepos 5 d. 2006 m. memorialas buvo papildytas dar dviem stelomis su pavardėmis. Čia yra surašytos ne tik čia palaidotų, tačiau ir kitų Daugų apylinkėse žuvusių arba gyvenusių partizanų pavardės.

10. Daugų istorinis centras

Nuo XVI a. iki Antrojo pasaulinio karo pradžios šioje vietoje buvo centrinė miesto aikštė. Į kairę nuo bažnyčios esantis pastatas (Maironio g. 9) tarpukariu buvo miesto paštas, o priešais bažnyčią esantis raudonų plytų pastatas (Maironio g. 4) buvo Šaulių namai. Šalia jų (Savanorių g. 13) esančiame pastate buvo įsikūręs valsčius – šiuolaikinės seniūnijos atitikmuo. Čia buvo visuomeninio Daugų gyvenimo centras iki pat XX a. 4 deš. pabaigos, kai Dauguose buvo įrengta nauja turgaus aikštė. XIX a. pabaigoje, nutiesus plentą iš Vilniaus į Alytų, jis aplenkė Daugus, šios vietos reikšmė sumenko, keliaujantiems atsirado galimybė aplenkti Daugus, aikštė pradėta užstatyti. Tarpukariu ši aikštė buvo pavadinta Nepriklausomybės akto signataro Vlodo Mirono vardu.

11. Daugų Dievo Apvaizdos bažnyčia

Pirmąją Daugų bažnyčią XIV a. pab. pastatė Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas. Dabartinė Dievo Apvaizdos bažnyčia buvo pastatyta 1862 m. pagal architekto Tomo Tišeckio projektą. Bažnyčia turi klasicizmo ir neogotikos stilių bruožų. Jos viduje įrengti penki altoriai, sukaupia daugiau nei pusantro šimto sakralinio meno kūrinių, datuojamų XVII ir XVIII a. Pagrindiniame altoriuje kabą Pranciškaus Smuglevičiaus XVIII a. pab. paveikslas „Dievo apaizda“. Sovietmečiu bažnyčios skliautą ištapė garsus dailininkas Antanas Kmieliauskas.